

PPKE Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar
Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport
ELKH Néprajztudományi Intézet

Budapest, 2022. április 30.

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
**Néprajztudományi
Intézet**

Média és populáris kultúra Ázsiában

(BTK NTI – PEACH konferencia)

Hogy működik a WeChat? Miért olyan népszerű a K-pop? Miért Japánban van a legnagyobb példányszámban terjesztett napilap? Miért olyan népszerű a Facebook Indiában? Milyen szerepet játszik a Twitter a hongkongi-kínai kapcsolatok alakulásában?

Annak ellenére, hogy Ázsia kommunikációs rendszerei és tömegkultúrája olyan sokrétűek, mint az ázsiai civilizáció maga, a magyar tudományos életben viszonylag kevés szó esik az ázsiai médiáról és populáris kultúráról. Ezért a PPKE BTK Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoport és az ELKH BTK Néprajztudományi Intézet a Magyar Nemzeti Bank és az ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont támogatásával 2022 áprilisában konferenciát rendez azzal a céllal, hogy az ázsiai média és populáris kultúra ismérveinek, folyamatainak és társadalmi jelentőségének feltárásával elősegítse a jelenség hátterének és a világra gyakorolt hatásainak megismerését. Az egyes országokban működő média sajátosságairól, a kulturális, politikai folyamatokban betöltött szerepéről szintén várunk előadásokat. Érdekes lehet a kortárs kínai, indiai, pakisztáni populáris filmekben megjelenő nacionalizmus, a bollywoodi, pakisztáni filmekben megjelenő klisék, a populáris kultúra hindutvában betöltött szerepe, vagy épp az, hogy 2019-ben a legnagyobb mongol állami kitüntetést miért egy rockegyüttes kapta. A modern ázsiai médiában a hagyományos kulturális elemek szerepe egyre meghatározóbb, a média globalizációja mellett, megfigyelhetők sajátos, országspecifikus elemek is, amelyek szintén érdekesek lehetnek.

Időpont: 2022. április 30. (szombat), 9:00–17:00

Helyszín: ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont, MTA Humán Tudományok Kutatóháza, 1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4., K011-12-es tárgyaló

Nyelv: magyar

Formátum: 20 perc előadás + 10 perc Q&A

Szervezők: Decsi Dóra, Szilágyi Zsolt, Szivák Júlia

Kapcsolat: szivak.julia@btk.ppke.hu

Támogató: Magyar Nemzeti Bank, ELKH Bölcsészettudományi Kutatóközpont

Média és populáris kultúra Ázsiában

(BTK NTI – PEACH konferencia)

- 9.00 Köszöntő - Szilágyi Zsolt
- 9.10 F. Kovács Ramóna: A dél-koreai „új hullám” – A K-kultúra értelmezése és helyzete
- 9.40 Tóth Tünde: Régi és új természetfeletti lények a dél-koreai tévésorozatokban
- 10.10 Szilágyi Zsolt: Vissza az időben: Nation branding, identitás és történelem Mongóliában
- 10.40 Szünet
11. 00 Botos Viktória: Észak-koreai média: Kormánypropaganda és csempészett popkultúra
- 11.30 Tasnádi Zsombor: A kínai internet mint a populáris kultúra közvetítője
- 12.00 Guttyán Bettina: „The Social Dilemma” Indiában
- 12.30 Gulyás Anett: Az e-sport helyzete és kilátásai Kínában
- 13.00 Szünet
- 13.40 Fejes-Jancsó Dorottya: Nacionalizmus újratöltve: Bollywoodi háborús filmek 24 év távlatában
- 14.10 Csibra Zsuzsanna: Urbanizáció, kommunikáció, feminizmus: A környezet és kultúra változásai Zhai Yongming verseinek nyelvezetében
- 14.40 Józsa Vivien: Meddig tart a Korea-őrület? – A koreai hullám (hallyu) fenntarthatósága
- 15.10 Szünet
- 15.30 Pusztai Beáta: Csillagszem és aranyhaj: A „mukokuszeki” karakterdizájn újragondolása a kortárs japán rajzfilmben
- 16.00 Kiss Ildikó: Cukiság és minden, ami mögötte van
- 16.30 Gottner Richárd Gábor: Segata Sanshirō: A japán videojátékok feketeöves harcosa

Az előadások absztraktjai

9.10 F. Kovács Ramóna (ELTE BTK Koreai Tanszék, egyetemi tanársegéd)

A dél-koreai „új hullám” – A K-kultúra értelmezése és helyzete

Manapság a koreai nyelvet tanulók számának megsokszorozódása is jól tükrözi, mennyire megnövekedett az érdeklődés a koreai kultúra és nyelv iránt Magyarországon és a világ számos más országában. Az 1990-es években kezdődő koreai hullám több stílussal és több ütemben hódította meg először Kelet-Ázsia országait, majd terjedt a további kontinensekre is egyre bővülő palettájával. Az állam vezetése is felfigyelt erre a szembetűnő *soft power* jelenségre, és az utóbbi években már tudatosan kutatták, vizsgálták ennek eredményeit és kezdtek dolgozni hatékony kihasználásán és fejlesztésén. A K-kultúra a *hallyun*nál már egy összetettebb fogalom, a dél-koreaiak célja mára már a populáris kultúrán túlmenően a hagyományos és modern koreai kultúra és egyéb ehhez kapcsolódó területekről való ismeretek globális terjesztése.

9.40 Tóth Tünde (Hankuk Idegennyelvi Egyetem, egyetemi docens)

Régi és új természetfeletti lények a dél-koreai tévésorozatokban

A koreai kultúra világhódító útjának jellemzésére ma már nem a „koreai hullám”, a *hallyu* fogalma szolgál, ez már a mainstream, a fősodor része. Az előadás bemutatja, hogy a koreai kultúra hagyományos és modern természetfeletti lényeinek milyen típusai jelentek meg az utóbbi évek dél-koreai tévésorozataiban. Elemzi, hogy hogyan, milyen eszközökkel teszik az alkotók a ma embere számára érdekessé és izgalmassá a hagyományos kultúra karaktereit a fúziós drámákban; illetve a globális tudományos-fantasztikus, illetve fantasy-kultúrának milyen elemei milyen formában jelennek meg a dél-koreai sorozatok világában.

10.10 Szilágyi Zsolt (ELKH BTK Néprajztudományi Intézet, tudományos főmunkatárs)

Vissza az időben: Nation branding, identitás és történelem Mongóliában.

Elmondható, hogy miközben napjainkban a világ az Ázsiából, és elsősorban Kelet-Ázsiából érkező popkulturális termékektől hangos, a térség egyes országai nem voltak képesek felzárkózni ehhez a trendhez. Nem tudtak olyan sikereket elkönyvelni ezen a területen, mint Japán, vagy a *soft power* modern eszközökkel történő építésében oly sikeres Dél-Korea. Mongólia az elmúlt évtizedekben mérsékelt sikereket ért el ezen a területen, de a korábbi évek útkereséseit követően ma már körvonalazódni látszik az az irány, amelyben konszenzus alakult ki az állami döntéshozók, a marketingszakemberek, sőt a tudomány képviselői között is, és ami talán sikeresebbé teheti a mongol nation branding próbálkozásokat nem csak a külföld felé, de a nemzeti identitás konstrukcióját

illetően „befelé” is. Ebben a folyamatban a korábbi években is meghatározóak voltak a történelmi hagyomány egyes elemei, de úgy tűnik, a mongolok az államalapításuknál nagyjából 1400 évvel korábban találták meg azt a történelmi pillanatot, amely a mai mongol identitás kialakításában meghatározó pontot jelent. Az előadásban erről lesz szó, továbbá arról, hogy mi fán terem a „hun rock”, és mi köze van az említett folyamathoz

10.40 Szünet

11.00 Botos Viktória (ELTE BTK Keleti nyelvek és kultúrák BA hallgató)

Észak-koreai média: Kormánypropaganda és csempészett popkultúra

Az észak-koreai médiát teljes mértékben a kormány irányítja. A bekerült csempészaruk is egyértelmű szankciókat vonnak maguk után, legyenek azok dél-koreai sminktermékek vagy a Született feleségek utolsó epizódjai. Mégis az élet fintora, hogy a jelenleg vezető pozícióban lévő Kim Dzsongun K-pop előadókat hív át fellépni Észak és Dél csúcstalálkozójára, illetve gyerekkora óta nagy Chicago Bulls-szurkoló. Milyen médiát fogyaszthat egy átlaglakos és a kormányközeli elit tagja? Az előadásban szakdolgozatom témáját mutatom be, amelyben Észak-Korea médiafogyasztási szokásait ismertetem.

11.30 Tasnádi Zsombor (PPKE-BCE Kelet-Ázsia tanulmányok MA hallgató)

A kínai internet mint a populáris kultúra közvetítője

Napjainkban a tömegkultúra és a média termékeinek a fogyasztása jelentős részben az interneten keresztül történik Kínában, legyen szó zenehallgatásról, film- és sorozatnézésről, népszerű irodalmi művek vagy blogok olvasásáról. Ráadásul, ma már bárkiből válhat felkapott tartalomgyártó, egy-egy poszt vagy pár másodperces videó emberek millióihoz juthat el. Sőt a streameléshez érdemi produkciót sem szükséges felmutatni. De hogyan is történik mindez? Ehhez megvizsgáljuk az internethez történő fizikai hozzáférést, néhány fontosabb applikációt, a fogyasztási szokásokat, összevetjük a folyamatokat a Nyugat által dominált „külső” világhálóval, illetve szó lesz az utóbbihoz történő hozzájutás nehézségeiről, amiért nem is mindig a cenzúra tehető felelőssé.

12.00 Guttyán Bettina (ELTE BTK Új- és jelenkori Egyetemes Történeti Tanszék doktorandusza)

„The Social Dilemma” Indiában

A 2020-ban megjelent „The Social Dilemma” című dokumentumfilmben a legnagyobb közösségi hálózatok, illetve a tech-ipar fejlesztői, programozói mint volt munkavállalók, valamint szociálpszichológusok, filozófusok osztják meg etikai aggályait, tapasztalataikat és kutatási eredményeiket az olyan platformokkal kapcsolatosan, mint a Google, Facebook, Instagram, Twitter, Snapchat, WhatsApp.

Előadásomban azt kívánom bemutatni, hogy a Bháratíja Dzsanaatá Párt 2014-es megválasztásában és jelenlegi politikájában milyen szerepe van a médiának, azon belül is a közösségi platformoknak. Továbbá, hogyan járult hozzá Bollywood Narendra Modi megválasztásához, és miként segítették kiépíteni a közösségi oldalak a miniszterelnök imázsát, támogatva ezzel a hindutva térhódítását Indiában.

12.30 Gulyás Anett (PPKE BTK Kínai Tanszék, egyetemi adjunktus)

Az e-sport helyzete és kilátásai Kínában

Az ázsiai régióban Dél-Koreában és Kínában nagyon népszerű az e-sport. A feltörekvő e-sport az online játékok világának csak szűk, de nagyon fontos része. Mára igazi szakmává és iparaggá nőtte ki magát, amelyet nagy játékcégek irányítanak, gondoljunk csak a League of Legends világbajnokságra. Bár a 2019-es és 2021-es kínai törvény nagyban befolyásolta a játékfejlesztő cégek működését, mégis az elmúlt évben sok sikert ért el ez az ágazat. Fejlődése töretlen. Kinek éri meg az e-sport iparág fejlesztése Kínában? Milyen szerepe van a nemzeti identitás kialakításában az e-sportnak? Hogyan integrálja Kína az online játékokat a mindennapokba? Hogyan járul hozzá Kína puha hatalmának és nemzetközi hatalmának demonstrálásához? Az előadás ezeknek és az ehhez hasonló kérdéseknek a bemutatására és megválaszolására törekszik.

13.00 Szünet

13.40 Fejes-Jancsó Dorottya (ELTE BTK Film-, média- és kultúraelméleti doktori program doktorandusza)

Nacionalizmus újratöltve: Bollywoodi háborús filmek 24 év távlatában

1997-ben robbanásszerű sikerrel jelent meg Indiában J. P. Dutta *Border* című filmje, amely a korszakban népszerű családi filmek idealizált világa helyett a háború brutalitását mutatta meg a közönségnek, nyíltan hirdetve a korszak vallásos nacionalizmusát. De miért érdekes ez most, közel 30 évvel később? A 2014 óta a populáris filmekben egyre gyakrabban megjelenő nacionalista felhang és a szórakoztatóipar kereteinek átszabása

kísérteties hasonlóságot mutatnak az 1990-es évek azon tendenciáival, melyek egyértelműen a hindutva nézeteket hirdető, jobboldali kormányhoz köthetők. Jelen előadás célja tehát a hindu nacionalizmus filmes ábrázolásának bemutatása a fent említett *Border* és 2021-ben megjelent „párja”, a *Bhuj: The Pride of India* (r.: Abhishek Dudhaiya) című filmekén keresztül, amelyek éppen olyan módon reprezentálják az eltelt 24 évet, mint az a politikai szemléletek tekintetében érzékelhető.

14.10 Csibra Zsuzsanna (PPKE BTK Kínai Tanszék, egyetemi adjunktus)

Urbanizáció, kommunikáció, feminizmus: A környezet és kultúra változásai Zhai Yongming verseinek nyelvezetében

Zhai Yongming költészetének vizsgálatát a leggyakrabban a régi és új egymásra hatásának viszonylatában szokás értékelni és elemezni, melyben különösen hangsúlyossá válik a költő nő sajátosan feminista szemléletmódja, mellyel a világ és szűkebb környezete, a modern kínai társadalom jelenségeit értelmezi. Költőként, nőként, értelmiségiként keresi helyét a megváltozott környezetben, melynek új törvényszerűségeit a modern nyelv és annak kevésbé irodalmi kifejezései jellemzik és írják le leginkább. Verseinek egyik tipikus stílusjegyévé válik a modern populáris kultúra szókincsének használata, amely a kortárs költészetben eddig nem látott utakat nyit meg a modern világ jelenségeinek tudatos megélése felé.

14.40 Józsa Vivien (PPKE-BCE Kelet-Ázsia tanulmányok MA hallgató)

Meddig tart a Korea-őrület? – A koreai hullám (hallyu) fenntarthatósága

Az utóbbi években a koreai hullám (*hallyu*) meghódította a világot, nagy sikereket ért el a populáris kultúra különböző területein: a koreai alkotók sorra zsebelik be a nemzetközi díjakat és elismeréseket mind a zeneiparban, mind pedig a filmművészetben. A 2012-es *Gangnam Style*-őrület után ma a világ legnagyobb fiúbandája a dél-koreai BTS, az egyik, ha nem a legnézettebb sorozat pedig a szintén dél-koreai *Nyerd meg az életed* (*Squid Game*). Ezek a sikerek nagyban hozzájárultak az ország gazdasági növekedéséhez, emellett pedig jelentős puha hatalmi erőforrást jelentenek az államnak, amivel javítani tudja nemzetközi megítélését, így a kormány is kiemelt fontossággal kezeli ezt az iparágat. De vajon meddig képesek meglovagolni ezt a hullámot, mielőtt az elhalna? Előadásomban a koreai hullám lehetséges jövőjéről, a fenntarthatóság érdekében hozott intézkedésekről, innovációkról lesz szó.

15.10 Szünet

15.30 Pusztai Beáta (ELTE BTK Japanológia Program doktorandusza, a Budapesti Metropolitan Egyetem Animáció és Média Design Tanszék óraadó oktatója)

Csillagszem és aranyhaj: A „mukokuszeki” karakterdizájn újragondolása a kortárs japán rajzfilmben

Magas, nyúlánk testalkat, hófehér bőr, óriási szemek, éles arcvonások és a szivárvány színeiben pompázó hajkoronák. Tömören így jellemezhetnénk a populáris japán rajzfilm lényegi stiláris paradoxonát, miszerint a fikció világában japán nemzetiségűként tételezhető anime figurák többsége külső megjelenésében egyáltalán nem tetszik japánnak, vagyis ábrázolása antropológiai szempontból „hiteltelen”. Ez az ún. *mukokuszeki* (無国籍) karakterdizájn egy tágabb jelenség egyik vetülete, amely „(japán) nemzeti jellegtől való mentességnek” vagy „japántalanságnak” fordítható. A kortárs japán populáris kultúrában a mukokuszeki egy kulturális terméknek – például képregénynek, rajzfilmnek vagy videójátéknak – a „kulturális szagtalanságát” (Ivabucsi Kóicsi) hivatott jelölni. Jelen előadásom a mukokuszeki karaktábrázolás újra-értelmezését és újra-definiálását célozza: egyfelől kísérletet tesz a mukokuszeki meghatározásának finomítására, egy új mukokuszeki modell felállítására; másfelől bemutatja az animében a mukokuszeki karakterdizájn ellenében ható jelentősebb kortárs tendenciákat.

16.00 Kiss Ildikó (Kelet-Ázsia- és Japán-kutató)

Cukiság és minden, ami mögötte van

A Japán egyik legnépszerűbb esztétikai kultúrája mögötti hajtóerő a kawaii, amely japán melléknév az „aranyos”, valamint az „imádnivaló” szavak jelentését hordozza magában. De mit is takar pontosan a kawaii kultúra a cukiságon kívül? Áttekintem a kawaii kultúra történelmét, valamint ezt a cukiságtörténelmet politikai és társadalmi kontextusba helyezem, hogy jobban megértsük a koncepciót ezen aranyosság mögött. Tényleg annyira népszerű Japánban? Hogyan nyilvánul meg, milyen különféle szubkultúrák léteznek? Miért nincs Hello Kittynek szája? Valamint, hogyan lett egyfajta betegségnek bélyegzett trendből több milliót érő biznisz, amely nem csak Japánban, de más országokban is rendkívüli népszerűségnek örvend?

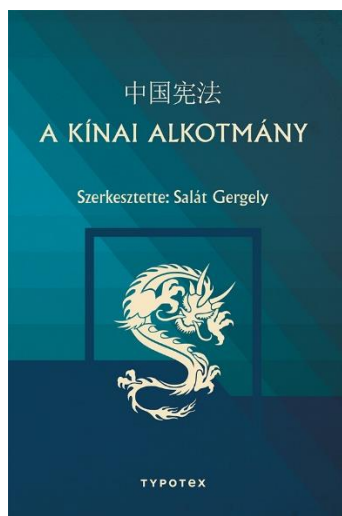
16.30 Gottner Richárd Gábor (ELTE BTK Japanológia Doktori Program doktorandusza)

Segata Sanshirō: A japán videójátékok feketeöves harcosa

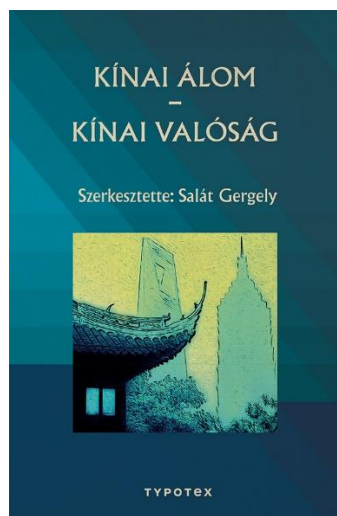
Ha japán popkultúrára gondolunk, az *anime* és a *manga* mellett biztosan eszünkbe jut a videójáték-ipar is. A videójátékok a nyolcvanas évektől kezdve jelentős részét képezik a japán szórakoztatóiparnak, és napjainkra talán már videójáték-történelemtől is beszélhetünk. E történelemnek az egyik izgalmas fejezete a kilencvenes évek ún. „konzolháborúja”, melyben felbukkan egy kifejezetten érdekes karakter is: 1997-ben a

SEGA vállalat a SATURN nevű konzoljának reklámkampányához rukkolt elő Segata Sanshirō alakjával, aki az évek alatt a SEGA egyik legjelentősebb kabalája lett. Ám a humoros reklámok mögött a karakter egészen mélyen gyökerezik a japán történelemben és kultúrában, aminek teljes megértéséhez meglepően részletes háttértudás szükséges. Ezt szándékozom körbejárni az előadásomban.

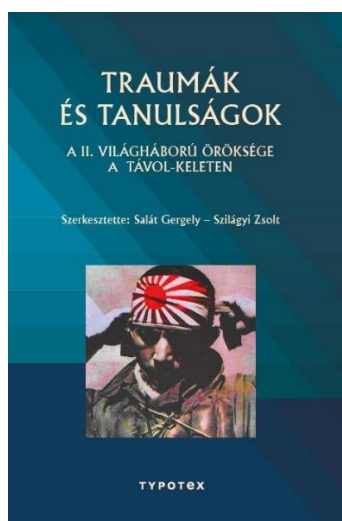
EDDIG MEGJELENT TANULMÁNYKÖTETEINK

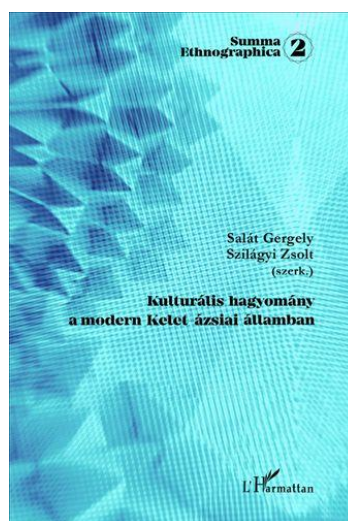
A kínai alkotmány
Szerk. Salát Gergely
Budapest, Typotex Kiadó, 2015. 220 o.,
2900 Ft

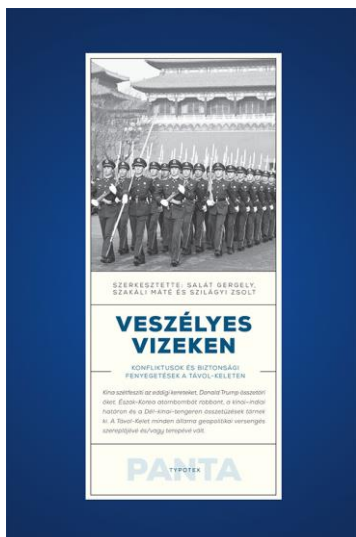
Kínai álmom – kínai valóság
Szerk. Salát Gergely
Budapest, Typotex Kiadó, 2015. 329 o.,
4200 Ft

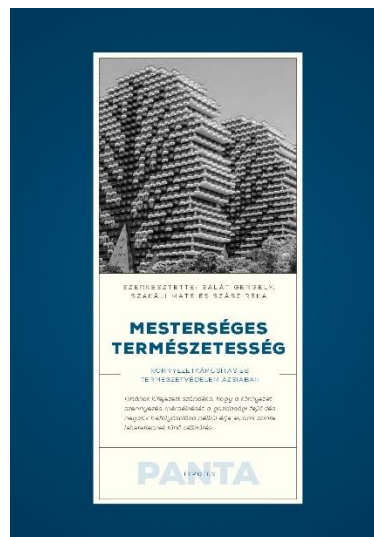
Traumák és tanulságok
A II. világháború öröksége
a Távol-Keleten
Szerk. Salát Gergely – Szilágyi Zsolt
Budapest, Typotex Kiadó, 2016. 305 o.,
3900 Ft

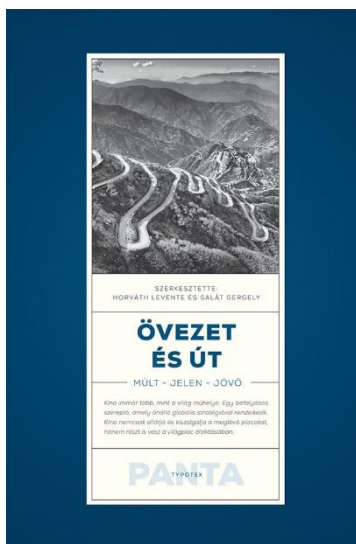
Kulturális hagyomány a modern kelet-ázsiai államban
Szerk. Salát Gergely – Szilágyi Zsolt
Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2016.
280 o., 3200 Ft

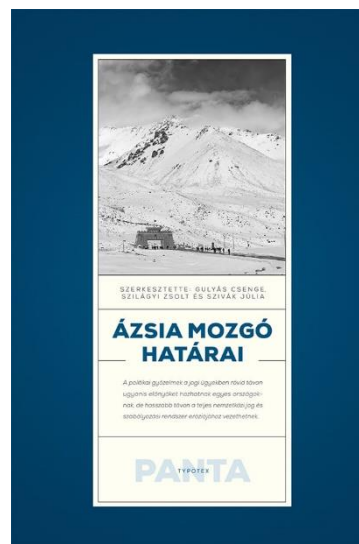
Veszélyes vizeken
Konfliktusok és biztonsági fenyegetések
a Távol-Keleten
 Salát Gergely – Szakáli Máté – Szilágyi Zsolt (szerk.)
 Budapest, Typotex Kiadó, 2019.
 368 o., 4200 Ft

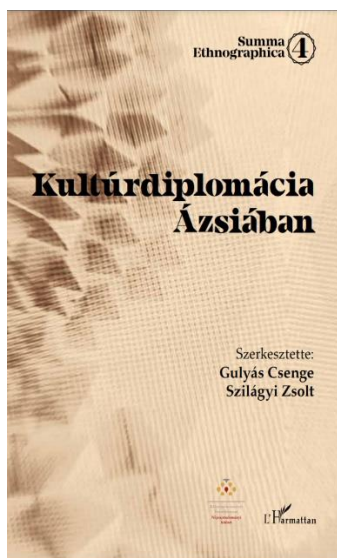
Mesterséges természetesség
Környeztkárosítás és természetvédelem
Ázsiában
 Salát Gergely – Szakáli Máté – Szász Réka (szerk.)
 Budapest, Typotex Kiadó, 2020.
 190 o., 3400 Ft

Övezet és út
Múlt, jelen, jövő
 Horváth Levente – Salát Gergely (szerk.)
 Budapest, Typotex Kiadó, 2021.
 360 o., 4500 Ft

Ázsia mozgó határai
Gulyás Csenge – Szilágyi Zsolt – Szivák Júlia (szerk.)
 Budapest, Typotex Kiadó, 2021.
 279 o., 3900 Ft

Kultúrdiplomácia Ázsiában
Gulyás Csenge – Szilágyi Zsolt (szerk.)
Budapest, L'Harmattan, 2021.
360 o., 2990 Ft

Ázsia mozgó határai
Gulyás Csenge – Szilágyi Zsolt – Szivák
Júlia (szerk.)
Budapest, Typotex Kiadó, 2021.
243 o., 2900 Ft

A könyvek kedvezménnyel megrendelhetők a typotex.hu, illetve a webshop.harmattan.hu oldalon.

ORIENT EXPRESSZ – INTERNETES RÁDIÓMŰSOR ÉS PODCAST

Az Orient Expressz a Civilradio.net és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Modern Kelet-Ázsia Kutatócsoportjának műsora, amely minden kedden este Ázsiába viszi el a hallgatókat. Utazások Iszlámábádtól Diliig, Tokiótól Kuala Lumpurig, Delhitől Maniláig. Pekingi pártközpont, kambodzsai dzsungel, szöuli villanegyed. Kalkuttai taxisok, ulánbátori nomádok, jakartai politikusok. Lámák, imámok és sámánok, adzsumák, sengnük és hikikomorik. A legnagyobb kontinens, négy milliárd ember és egy rádióműsor. Ázsia felül-, oldal- és alulnézetből.

Orient Expressz, az ázsiai kultúrák, népek, országok magazinja a Civilradio.net-en. Adás: keddenként 20:00–21:00 között. Ismétlés: szombatonként 17:00–18:00 között. A korábbi epizódok meghallgathatók az expresszorient.blog.hu oldalon, továbbá a Soundcloudon (<https://soundcloud.com/orientexpressz>), az iTunes-on és az egyéb podcast alkalmazásokban is.

A műsor készítői Decsi Dóra, Kenéz Janka, Gulyás Csenge, Günsberger Dóra, Salát Gergely, Szakáli Máté, Szivák Júlia és Szilágyi Zsolt. Utazzon velünk!